

ISSN:1306-3111
e-Journal of New World Sciences Academy
2009, Volume: 4, Number: 2, Article Number: 1C0043

EDUCATION SCIENCES

Received: November 2008

Accepted: March 2009

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2009 www.newwsa.com

Soner Polat

Mevlüt Taştan

University of Kocaeli

spolat@kocaeli.edu.tr

Kocaeli-Turkiye

YÜKSEK ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETİM ELEMANLARINA OLAN GÜVEN DÜZEYİ VE AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, yüksek öğretim öğrencilerinin öğretim elemanlarına yönelik güven düzeyini saptayarak güvenin öğrencilerin akademik başarısına etkisini belirlemektir. Araştırmanın çalışma evrenini Kocaeli Üniversitesi öğrencileri oluşturmuştur. Öğrenci sayısının çokluğu ve araştırmanın sınırlılıkları nedeniyle tabakalama örnekleme yöntemiyle oransal olarak örneklem seçilmiştir. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarına orta düzeyde güvendikleri gözlemlenmiştir. Öğrenciler, güveni oluşturan alt boyutlardan en çok öğretim elemanlarının dürüstlüğüne güvenmektedir. Bunu sıra ile öğretim elemanlarının uzmanlığı, güvenilirliği, yardımseverliği ve açıklığına güven izlemektedir. Güvenle akademik başarı arasında yüksek düzeyde bir ilişki bulunmuş ve öğrenci başarısının önemli bir açıklayıcısı olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Elemanı, Güven, Akademik Başarı, Sınıf Yönetimi, Sınıf İçi Güven

RELATIONSHIP BETWEEN CONFIDENCE LEVEL OF UNIVERSITY STUDENTS ON LECTURERS AND THEIR ACADEMIC SUCCESS

ABSTRACT

The aim of this study is to comprehend the effects of confidence on academic success of students, by searching the confidence level of university students on university lecturers. The population of the concerned research was composed of the students studying at the University of Kocaeli. Due to plentifulness of the students and the limits of the research, the sample was gathered proportionately through the stratified sampling method. According to the results of the study, it was found that university students confidence towards university lecturers was at the average level. Among the sub-dimensions that constituted confidence, it was the honesty of university lecturers that students confided on mostly. The level of expertise, reliableness, philanthropy and clarity of university lecturers followed in order. It was found that there was a strong relationship between confidence and academic success and it was an important explanatory variable for the success level of students.

Keywords: University Lecturer, Confidence, Academic Success, Classroom Management, Confidence in Classroom

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Güven, 1950'lerde önce askeri örgütlere (Deutsch, 1958) daha sonra 1960'larda psikolojiye (Rotter, 1967), 1980'lerde, sosyolojiye (Johnson-George ve Swap, 1982; Larzelere ve Huston, 1980; Rempel, Holmes, ve Zanna, 1985), 1990'larda teknoloji ve toplumdaki değişimlerle birlikte, tekrar sosyolojiye (Coleman, 1990), ekonomiye (Fukuyama, 1995) ve örgüt bilimine (Gambotta, 1988; Kramer ve Tyler, 1996; Shaw, 1997) araştırma konusu olmuş ve çalışmalar devam etmektedir. Son zamanlarda ise sosyal bir açık örgüt olan okullarda güven konusu farklı yönelimlerle incelenmeye başlanmıştır.

Alanyazın incelendiğinde güvenin farklı biçimde sınıflandığı görülmektedir. Örgütler açısından güven; örgüt içi bireyler arası ve örgütler arası olmak üzere iki boyutta ele alınmaktadır (Zaheer vd, 1998; Huff ve Kelley, 2002). Bazı araştırmacılar (Huff ve Kelley, 2003; Fox, 1974) ise bu ayrımı içsel ve dışsal güven olarak yapmaktadır.

Fox (1974; akt. Baird ve St-Amand, 1995), içsel güvenin oluşması için bir örgüt içinde en az iki tarafın olması gerektiğini vurguladıktan sonra bu tarafların örgütsel hiyerarşide farklı düzeyde olabileceğine işaret ederek örgüt içi güvenin yatay ve dikey ilişkiye dayalı olarak farklı iki yönde gelişebileceğini vurgulamıştır.

Kişiler arası güven bireyin karşısındaki belirli bir kişiye yönelik güven duygusunu içermektedir (Deluga, 1995). Kişiler arası güvende risk veya belirsizlik durumu ve tarafların birbirine bağımlılığı söz konusudur. Bireyin karşısındakine bağımlılığı söz konusu değilse, güven duyması da gerekli değildir. Çalışma gruplarının etkinliği ve devamlılığı grup içindeki kişiler arasında güvenin varlığına bağlıdır (Deluga, 1995). İş ortamında kişiler arası ilişkilerde güven oluşturmada; davranışlar arasında uygunluk, yeterlik, tutarlılık, sırdaşlık, adil davranış, davranışlarda bütünlük, sadakat, açıklık, sözüne sadıklık ve ulaşılabilirlik gibi davranış özellikleri önem taşımaktadır (Butler, 1991).

Güvenin insanları yönetmede çok önemli olduğu konusunda fikir birliği olmasına rağmen, güvenin tanımına ilişkin ortak bir karar bulunmamaktadır (Hosmer, 1995). Bu tanımlardan bazıları güveni genel olarak tanımlarken bazıları örgütteki ilişkilere dayalı olarak tanımlamakta, bazıları ise örgüt düzeyinde tanımlamaktadır. Bu tanımların hepsindeki ortak nokta ise güvenen ve güvenilen iki tarafın bulunmasıdır.

Baier (1986) genel anlamda güveni, güvenen kimsenin güven kurumuna ilişkin beklentilerinin karşılanması şeklinde tanımlarken; Das ve Teng (1998), bir tarafın diğer tarafa bağımlı olduğuna inanması ve her iki tarafın ortak amaçlara ulaşma konusunda sorumlu ve dürüstçe davranacaklarına dair olumlu ve sağlam beklentilere sahip olma durumu olarak tanımlamıştır.

İlişkiye dayalı güven, bir kişinin diğer bir kişiye yönelik olumlu bir beklentiye sahip olması ve bu beklentiye ilişkin psikolojik bir hassasiyet göstermesi olarak ifade edilirken (Wech, 2002); benzer şekilde örgütün içerisindeki bir bireyin, gözlem ve kontrol yeteneklerine aldırmaksızın, diğer bir bireyin kendisi için önemli olan bir hareketi yapacağına dair beklentilerine karşı savunmasız olma durumu olarak da tanımlanmaktadır (Mayer vd, 1995). Hoy ve Tschannen-Moran (1999) ise güvenin boyutlarına atıf yaparak bir tarafın yardımsever, güvenilir, yeterli, dürüst ve açık olma davranışlarına dayalı olarak diğer tarafın onu benimsemeye gönüllü olması olarak tanımlamaktadır.

Güven tanımlarında da görüldüğü gibi güvenin oluşması için; a)iki tarafın olması, b) bu iki tarafın tutum ve davranışları karşılıklı bağımlılık, yarar koşullarının oluşması gerekmektedir.

Önemli bir nokta da, güvenin ihlal durumunda zarar görülmesi, güvene saygı durumunda ise kazanç sağlamasıdır (Hosmer, 1995).

Lewicki ve Bunker (1996) güven ilişkisinin ortaya çıkabilmesini a) gelecekle ilgili çelişkiler ve belirsizliğin olması, b) gelecekle ilgili kararların ve sonuçlarının başkalarının davranışlarına bağlı olması, c) oluşabilecek zarar ihtimalinin, olumlu ve faydalı durum ihtimalinden daha kuvvetli olmasına bağlamaktadır.

Herhangi bir okulda birbiriyle ilgili bir takım müşterek bağımlılıklar sosyal paylaşımlar bulunmaktadır. Okul içinde verilen bir rolde ne kadar resmi güç olursa olsun, tüm katılımcılar hedeflenen sonuca ulaşmak için ve çabaları sonucu güçlendiklerini hissetmek için birbirlerine ihtiyaç duymaktadırlar Eğitim-öğretim sürecinde öğretmenlerin öğrenciler, meslektaşlar ve okul yöneticileri gibi paydaşlarla ilişkisel roller, sosyal içerikli paylaşımlar bulunmaktadır. Bu tür ilişkilerdeki her birey, rolünün gerekliliklerini yaparken diğerlerinden de bazı beklentileri yerine getirmesini bekler. Bir okul birliğinin başarılı bir şekilde yürütülmesi için, ilişkideki her bireyin rolünü yerine getirmesi ve beklentilere cevap vermesi gerekmektedir. Bu tür rollerin yerine getirilmesi kişiler arasındaki güvene dayalıdır (Bryk ve Schneider, 2003).

Bu çalışmada bir eğitim kurumu olan üniversitelerde öğretim elemanı-öğrenci arasındaki bireyler arası dikey ilişkiye dayalı güven incelenecektir.

Güven, öğrenmede önemli bir elementtir. İnsanoğlunun formal ve informal öğrenmelerinin çoğu diğerlerinin eylem ve yazılı cümlelerinin üzerine kuruludur. Bireylerin ne kadar öğrendikleri bağımsız kanıt olmaksızın öğretmenlerin samimiyetlerine ne derece inandıklarına bağlıdır (Rotter, 1967; akt. Hoy, Tshannen-Moran ve Goddard, 2001). Tarih, coğrafya ve bilim alanlarındaki bilgilerin çoğu diğer insanların sözlerine inanılarak öğrenilmektedir (Hoy, Tshannen-Moran ve Goddard, 2001).

Boutros ve Joseph (2007). "Güveni oluşturma, koruma, düzeltmede ve sürdürmede liderin uzmanlığı" isimli makalesinde güvenin bir süreç olduğunu, bu süreci yönetmede liderliğin önemli olduğunu ifade etmektedir. Bryk ve Schneider (2003) ise okuldaki bireyler arasında güvenin gelişmesi için bireylerin karşısındakine saygı duyması, diğerlerini önemsemesi, ilişkilerinde dürüst, doğru davranması ve karşısındakine rolünü iyi yaptığını yani işinde yetenekli olduğunu hissettirmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Kişiler arası ilişkilerde yaşanan güven sürecinde; güveni oluşturma, sürdürme, koruma ve onarma gibi eylemler yaşanmaktadır. Güven oluşturma'nın ilk şartı ve güvenin kaynağı bireyin kendine güvendir. Güçlü bir temele dayalı olarak, planlı ve yapısal desteğin sağlandığı örgütlerde güven kolay oluşturulmaktadır (Boutros ve Joseph, 2007). Covey (2004), güveni geliştiren ve koruyan davranışları şu şekilde sıralamaktadır (akt.: Boutros ve Joseph, 2007):

- Kendinizle ilgili önemli bilgileri paylaşmak,
- Zayıflıkları ve hataları kabul etmek,
- Yardım istemek ve diğerinin becerilerini ve deneyimlerini kullanmak,
- Sorumluluklarınızın kapsamı hakkında soruları ve bilgiyi kabul etmek ,
- Etkilenmeye istekli olmak,
- Geribildirim ve yardım teklifinde risk almak,
- Diğerlerinin eleştiriye açık oluşunu kötüye kullanmaktan kaçınmak,
- İşbirlikçi yarara zaman ve enerji harcamak,

- Adil ve istikrarlı davranmak,
- Sözleri yerine getirmek.

Güven kırılığandır. Güvenin bozulması ve azalması durumunda samimi özürler, etkilenmiş kimsenin etkilemesine izin vermemek ve verilen sözleri tutmak gibi yolların güveni tekrar tazeleyeceği vurgulanmaktadır (Boutros ve Joseph, 2007).

1.1. Güven Öğrenci Başarısı İlişkisi (The Relationship Between Confidence and Student Achievement)

Öğrencilerle öğretim elemanları arasındaki güven düzeyinin yüksek olması, öğrenci ve öğretim elemanları arasındaki işbirliğini (Schurr ve Ozanne 1985; Hosmer, 1995; Fukuyama, 1995; Jones, 1998; Rindfleisch, 2000; Tschannen-Moran, 2001; Günaydın, 2001), öğrenciler arasındaki grup bağlılığını (Goddard, Tschannen-Moran ve Hoy, 2001; Shih, 2005), öğrencilerin moralini (Diffie-Couch, 1984; Fairholm, 1994; Sonnenburg, 1994; Bair ve St-Amand, 1995), öğrencilerin sosyal sorumluluğunu (Ertan, 2004) artıracaktır. Yüksek güven ortamının olduğu sınıf ortamında öğrenciler, daha kolay risk alabilecekler (Das ve Teng, 2001), yaratıcılıkları (Ruppel ve Harrington, 2000) ve problem çözme becerileri gelişecektir (Zand, 1972; Boss, 1981; Hurst, 1984). Ayrıca güven düzeyinin yüksek olması sınıftaki çatışmaları azaltacak (Porter ve Lilly 1996; Zaheer vd., 1997; De Dreu vd., 1998; Tam, Coote ve Forrest, 1999) ve öğrencilerin derse devamsızlıklarını düşürecek (Diffie-Couch, 1984; Mishra ve Morrissey, 1990; Fairholm, 1994; Sonnenburg, 1994; Bair ve St-Amand, 1995). Böylece gerek güvenin doğrudan etkisiyle gerekse bahsedilen dolaylı etkilerle öğrencilerin dersteki performansları (Friedlander 1970; Kegan ve Rubenstein 1973; Oldham 1975; Klimoski ve Karol 1976; Kimmel vd., 1980; Schurr ve Ozanne 1985; Early, 1986; Robinson 1996; Rich 1997; Zaheer vd., 1997; Dirks 1999; Davis vd., 2000; Dirks 2000; Aryee, Budhwar ve Chen, 2002; Driks ve Ferin, 2002; Gould-Williams, 2003; Parlar, 2003) ve verimlilikleri (Sonnenburg, 1994; Bair ve St-Amand, 1995; Nyhan, 2000) artacaktır.

Güven, tüm insanların öğreniminin kritik bir ögesidir (Rotter, 1967, akt. Hoy ve Tschannen-Moran, 2003), bireyler arasındaki bilgi değişiminin özünü ve önkoşulunu oluşturmaktadır (Rolland ve Chauvel, 2000) özellikle öğrenmenin temel görev olduğu okullarda çok daha önemlidir. Ayrıca okulda güven işbirliğini kolaylaştırmada (Deutsch, 1958; Tschannen-Moran, 2001; Hoy ve Tschannen-Moran, 2003), açık okul kültürlerini geliştirmede (Hoy ve Tschannen-Moran, 2003), grup geliştirmede (Zand, 1972, akt. Hoy ve Tschannen-Moran, 2003), okul liderliğinde (Sergiovanni, 1992, akt. Hoy ve Tschannen-Moran, 2003), öğrenci başarısında (Goddard, Tschannen-Moran, ve Hoy, 2001), ve eğitim kalitesini artırmada (Hoy ve Tschannen-Moran, 2003) çok önemlidir.

Öğrenme, öğretmen ve öğrencilerin ortak bir çalışmasının sonucudur. Tüm öğrencilerin çabalarını nasıl göstereceğini bilmekte bir öğretme sanatıdır. Güven ve saygı, bu süreç için çok büyük bir önem taşımaktadır. Öğrenciler, becerilerine inanıldığını ve saygı duyulduğunu hissederlerse, kendi becerilerine de saygı duyarlar. Buldukları ortamda öğretmene saygı ve güven varsa, öğrenmeye karşı daha da hevesli olurlar (Barlow, 2001).

Güven, okul gelişimi için bir manevi kaynak oluşturur (Bryk ve Schneider, 2003; Brewster ve Railsback, 2003). Güven kişinin doğru inançlarını dile getirmek için rahat ve güvende hissetmesine izin verir ve böylece bireyin ve grubun potansiyelini artırır. Güven oluştuğunda bilgi ve yetenekler daha etkili bir şekilde kazanılır ve sonuçları artar. Güven, eğitim kurumlarında etkili ilişkilerin içsel

bir maddesidir ve bu nedenle okullarda güven değişkeninin önemi anlaşılmalıdır (Tschannen-Moran ve Hoy, 1998).

Güven, insanlar arasındaki iletişimin en önemli unsurlarından biridir. Sosyal ortamın güvene dayalı olması, bireyler arasındaki iletişimi kolaylaştırır, açık kılar ve böylece bilgi aktarımını ve miktarını, paylaşılmasını kolaylaştırır (Mellinger, 1959; Zand, 1972; O'Reilly ve Roberts 1974; Roberts ve O'Reilly 1974; O'Reilly 1978; Boss, 1981; Kimmel vd., 1980; Smith ve Barclay 1985; De Dreu vd, 1998; Dirks, 1999). Böylece etkin öğrenme için gerekli ortam hazırlanır.

Alanyazında lidere güvenin, bireyin performansını artırdığını ifade eden bir çok yazar bulunmaktadır (Oldham 1975; Earley 1986; Robinson 1996; Rich 1997). İlişkisel güvenin, etkili eğitim kurumları oluşturmada önemli rolü vardır (Bryk ve Schneider, 2003). Meier (1995) ise, öğretmenler, öğrenciler ve aileler arasında güveni oluşturmanın okuldaki başarısının ana faktörü olduğunu iddia etmektedir.

Yüksek güvenin olduğu okullarda ve sınıf ortamlarında öğrencilerin öğrenmelerinin kolaylaştığı ve öğretmen düzeyinin arttığı saptanmıştır. Aksine düşük güvenli okullarda ise, öğrenmede aksamlar ve gecikmeler yaşanarak öğrenme düzeyi düşmüştür. Ayrıca yüksek düzeyde güvenin yaşandığı okullarda müdürlerin öğretimsel liderliği ön planda; müdür, öğretmen, öğrenci ve veliler arasındaki ilişkiler gönüllülüğe dayalı; iletişim etkin ve istikrarlıdır (Bryk ve Schneider, 2003).

1.2. Güvenin Boyutları (The dimensions of Trust)

Alanyazınında güvenin tanımların çoğunda güvenin çok boyutlu olduğu görülmektedir. Bu çalışmada Hoy ve Tshannen-Moran (1999)'ın tanımdan hareketle ortaya çıkan boyutlar ele alınmış ve araştırma bu boyutlar üzerine kurulmuştur. Bu boyutlar açıklık (bir bireyin iş arkadaşlarından bilgiyi saklamayacağı, tersine bilgiyi paylaşacağına dair beklentisi), dürüstlük (güvenilen kişinin karakteri, sözleri ile yaptıkları arasındaki bütünlüğü), güvenilirlik (bir kimsenin olası davranışlarının tahmin edilebilirliği), uzmanlık (güvenilen tarafın bilgi ve beceriye sahip olma derecesine dair inancı), yardımseverlik (bir kimsenin iyi niyetine dayalı olarak diğer taraf tarafından korunacağına dair beklentisi) ve riske karşı savunmasızlıktır (bireylerin birbirine bağımlılık ve risk koşullarında korunmasız olma gönüllülüğü) (Goddard vd, 2001; Hoy ve Tschannen-Moran, 1999; Tschannen-Moran, 2003). Riske karşı savunmasızlık boyutu halen tartışmalı bir boyutu olduğundan bu çalışmada ele alınmamıştır.

1.2.1. Açıklık (Openness)

Açıklık, gerekli bilginin diğerleri ile paylaşılmasıdır. Kişilerin kendilerini diğerlerine karşı savunmasız kılması durumudur. Paylaşılan bilgi, örgütsel konularda olabileceği gibi kişisel bilgiler de olabilir (Butter ve Contrell, 1984; Mishra, 1996. akt.Hoy ve Tshannen-Moran,2001). Açıklık, iki taraflı güvene dayalı ne bilginin ne de kişinin istismar edilmeyeceğine olan inançtır. Güven güveni doğururken, güvensizlik de güvensizliği doğurur. Paylaştıkları bilgilerin başkalarına verilmemesini isteyen insanlar şüpheye neden olurlar; insanlar neyin ve neden saklandığını merak ederler. Açık davranmayarak güven vermeye isteksiz olan insanlar, kendi meydana getirdikleri yalıtılmış hapisanelerde yaşamlarını sürdürürler (Hoy ve Tshannen-Moran, 1999).

1.2.2. Dürüstlük (Honesty)

Dürüstlük, karakter ve gerçeklik ile ilgilidir. Rotter (1967; akt. Hoy ve Tshannen- Moran, 1999) güveni, bir bireyin ya da grubun, sözlü ya da yazılı ifadesine, sözüne, söylediklerine güvenilebileceği

beklentisi olarak tanımlamaktadır. Dürüstlük, "Söylenenler ile gerçekte olan şey" arasındaki tutarlılıktır (Hoy ve Tshannen-Moran, 2001).

1.2.3. Güvenirlik (Reliability)

Doğruluk bir kimsenin ihtiyaçlarının iyi şekillerde karşılanacağına dair histir (Hoy ve Tshannen-Moran, 2001). Doğruluk, bu süreçte bir insanın karşı tarafın söylediklerini vaat ettiklerini yapacağına, başladığı işi bitireceğine inanma derecesidir (Hoy ve Tshannen-Moran, 1999).

1.2.4. Uzmanlık (Competence)

Güven için iyi niyet her zaman yeterli değildir. Bir kimse, bir başkasına bağlı olduğunda fakat beklentisi için biraz beceri gerektiğinde, bu beklentinin gerçekleşmesi için sadece iyi niyetli olmak yetmez (Baier, 1986; Mishra, 1996, akt. Hoy ve Tshannen-Moran, 2001). Örgütlerde güven konusunda bahsettiğimiz durumlardan çoğu uzmanlıkla ilgilidir. Okullarda yöneticiler, öğretmenler ve öğrenciler okulun öğrenme ve öğretme amaçlarını yerine getirme konusunda birbirine bağlıdır. Öğrenciler, öğretmenlerinin uzmanlığına güvenirlir. Bir öğrenci öğretmenin yardımsever ve öğreniminde yardımcı olduğuna inanabilir; ama öğretmen meslek bilgisine sahip değil ya da bu bilgiyi aktarmada yetersizse, o zaman öğrencinin öğretmenine olan güveni azalır (Hoy ve Tshannen-Moran, 2001).

1.2.5. Yardımseverlik (Benevolence)

Bir kimsenin, güvenilen grup tarafından zarara uğratılmayacağına ya da korunacağına olan güven, yardımseverliktir (Baier, 1986; Butter ve Contrell, 1984; Cummings ve Bromily, 1996; Deutsch, 1958; Frost, Stimpson ve Maughan, 1978; Gambetta, 1988; Hosmer, 1995; Hoy ve Kupersmith, 1985; Mishra, 1996. akt. Hoy ve Tshannen-Moran, 2001). Birbirine bağlılığın olduğu durumlarda, bir tarafın diğer tarafı kendisinden çok düşüneceğine olan inanç oldukça önemlidir. Birinin yardımseverliğine olan güven kaybolduğunda, alternatif planlar hazırlama ve beklemede enerji harcadığından verim konusunda zarar görülebilir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarına ne derecede güvendiklerini ve başarılarını saptamak; öğretim elemanı-öğrenci arasındaki güven ilişkisinin, öğrencinin başarısına olan etkisini araştırmaktır.

Araştırmanın amacına ulaşmak için şu sorulara yanıt aranacaktır:

- Öğrencilerin öğretim elemanlarına güvenme düzeyi ve güvenin alt boyutlarına ilişkin algı düzeyi nedir?
- Öğrencilerin öğretim elemanlarına güvenme düzeyi ve güvenin alt boyutlarına ilişkin algı düzeyi öğrencilerin kişisel özelliklerine (cinsiyet, yaş, sınıf, fakülte ve başarı düzeyi) göre değişmekte midir?
- Öğrencilerin öğretim elemanlarına güvenme düzeyi ve güvenin alt boyutlarına ilişkin algı düzeyi ile öğrenci başarısı arasında ilişki var mıdır?
- Öğrencilerin öğretim elemanlarına güvenme düzeyi ve güvenin alt boyutlarına ilişkin algı düzeyi, öğrenci başarısının ne kadarını açıklamaktadır?

Araştırma Kocaeli Üniversitesinde Umuttepe Yerleşkesinde bulunan Eğitim, Fen-Edebiyat, İletişim, Hukuk, İktisadi Ve İdari Bilimler ve Teknik Eğitim Fakültesinde 2006-07 öğretim yılında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin görüşleri ile sınırlıdır. Araştırma örgütsel güvenin açıklık, uzmanlık, doğruluk, dürüstlük ve yardımseverlik alt boyutları ile sınırlıdır.

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Araştırmanın deseni (Design)

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarına güven düzeyi ile öğrencilerin akademik başarıları arasındaki ilişkiyi saptamayı amaçlamış, ilişkisel betimleme modelinde bir araştırmadır.

3.2. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın evrenini Kocaeli Üniversitesindeki fakültelerde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Kocaeli Üniversitesinde 11 fakülte bulunmaktadır. Bu fakültelerin bazılarının yeni kurulmuş olduğundan öğrencilerinin olmaması, bazılarının uzakta olmasından dolayı ulaşım güçlüğü ve araştırmanın süresinin sınırlı olması gibi sınırlamalar nedeniyle sadece Umuttepe Yerleşkesindeki 7 fakültedeki 10522 üniversite öğrencisi araştırmanın çalışma evrenine alınmıştır.

Çalışma evreninin %15'i alınarak toplam örneklem sayısı oluşturulmuş; örnekleme bölüm, sınıf, cinsiyet bağlamında kategorilere ayrılarak bu kategorilere tesadüfi yolla veri toplama aracı dağıtılmıştır. Dağıtılan veri toplama araçlarının %71'i (1120 ölçek) geri dönmüş, dönen ölçeklerin bazıları ciddiye alınmadan doldurulduğu için işlenmemiştir. Dönen ölçeklerin %94'ü işlenmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın çalışma evreni ve örnekleme
(Table 1. Population and sample)

Fakülte	Çalışma evreni	Örneklem Sayısı	Dönen sayısı	Dönüş Oranı	İşlenen sayısı	İşlenme Oranı
Eğitim Fakültesi	1266	190	183	96	180	98
Teknik Eğitim Fakültesi	1534	230	221	96	199	90
Fen Edebiyat Fakültesi	2383	357	215	60	200	93
Hukuk Fakültesi	422	63	61	97	58	95
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	3709	556	287	52	267	93
İletişim Fakültesi	1208	181	153	85	147	96
Toplam	10522	1578	1120	71	1051	94

3.3. Veri Toplama Aracı (Data Gathering instruments)

Hoy ve Tschannen-Moran (2003) tarafından geliştirilen "okullarda meslektaşlara güven ölçeği" üniversite öğrencilerine uyarlanmıştır. Likert tipli veri toplama aracında maddeler: (1) Kesinlikle katılmıyorum, (2) Az katılıyorum, (3) Orta düzeyde katılıyorum, (4) Çok düzeyde katılıyorum, (5) Tamamen katılıyorum şeklinde 5 aralıklı olarak derecelendirilmiştir. Ölçeğin deneme uygulamasında ölçeğin faktör analiz yapılmış, faktör analizinde ölçekteki maddelerin orijinal ölçekteki boyutlarla örtüştüğü görüşmüştür. Ölçeğin alpha güvenilirlik katsayısı .88 için çıkmıştır.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumu (Data Analysis and Interpretation)

Araştırmada öğrencilerin öğretim elemanlarına güven düzeylerini saptamak için aritmetik ortalamaya bakılmıştır. Algı düzeylerinin, bazı kişisel ve örgütsel özelliklere göre değişip değişmediğini test etmek içinse t testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. ANOVA

testi yapılırken hangi gurupların görüşlerinin farklılaştığını saptamak için LSD tekniğinden yararlanılmıştır. Aritmetik ortalamalar yorumlanırken aralıklar 1.00-1.79 "oldukça düşük", 1.80-2.59 "düşük", 2.60-3.39 "orta", 3.40-4.19 "yüksek", 4.20-5.00 aralığı ise "oldukça yüksek" olarak değerlendirilmiştir.

Faktör analizi sonucu ortaya çıkan tüm değişkenler korelasyon analizine tutulmuş ve değişkenler arasındaki ilişkiler ortaya konulmuştur. İki değişken arasındaki korelasyon, ilişkinin kuvvetini belirtmede kullanılmış, korelasyon katsayılarının önündeki +,- ise ilişkinin yönünü belirlemede kullanılmıştır. Korelasyon katsayıları değerlendirilirken katsayılar, mutlak değer olarak 0,70 ile 1,00 arasında ise "yüksek", 0,69 ile 0,30 arasında ise "orta", 0,29 ve daha düşük değerlerde ise "düşük", düzeyle ilişkili olarak 0,00'a yaklaştıkça ise ilişkisiz olarak (Büyüköztürk, 2005) yorumlanmıştır.

Araştırma modelindeki değişkenlerin birbirlerini ne kadar etkilediğini, açıkladığını test etmek için regresyon analizleri yapılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND DISCUSSIONS)

4.1. Birinci Problem Cümlesine İlişkin Bulgular ve Yorum

(The Findings and Interpretations Concerning the Statement of the First Problem)

Kocaeli üniversitesindeki öğrenciler genel olarak öğretim elemanlarına "orta düzeyde" ($X=3,19$) güvenmektedir. Görüldüğü gibi öğrenciler öğretim elemanlarına yeterince güvenmemektedir. Bews ve Uys'a (2001) göre güvenilirlik, dürüstlük, doğruluk, uzmanlık ve risk alma (Das ve Teng, 2001) davranışlarının güven algısını artırdığını vurgulamışlardır.

Tablo 2. Güven boyutlarına göre öğrencilerin öğretim elemanlarına güven düzeyleri

(Table 2. Confidence levels of students for teaching faculty according to the confidence dimensions)

Güven boyutları	X	Ss
Dürüstlük	3.34	.77
Uzmanlık	3.32	.64
Güvenirlilik	3.17	.60
Yardımseverlik	3.05	.53
Açıklık	3.03	.89
Genel güven düzeyi	3.19	.47

Güveni oluşturan boyutlar açısından bakıldığında ise öğrenciler öğretim elemanlarının en çok dürüstlüğüne ($X=3,34$) daha sonra ise uzmanlıklarına ($X=3,32$) güvenmektedir. Bunlar sırası ile güvenilirlik ($X=3,17$), yardımseverlik ($X=3,05$) ve açıklık ($X=3,03$) izlemektedir (tablo 2). Görüldüğü gibi öğrenciler güvenin tüm alt boyutlarında öğretim elemanlarına "orta düzeyde" güvenmektedir. Ortalamalar incelendiğinde ise öğretim elemanlarının öğrencilere yeterince açık olmadıkları ve yeterince yardımcı olmadıkları görülmektedir. Araştırmalar iletişim sisteminin açık ya da kapalı olmasının (Albrecht ve Travaglione, 2003) örgütte kararların alınma biçiminin (Driks ve Ferin, 2002) ve etkileşim süresinin (Bews ve Uys, 2001) güveni etkilediğini göstermiştir.

3.2. İkinci Problem Cümlesine İlişkin Bulgular ve Yorum (The Findings and Interpretations Concerning the Statement of the Second Problem)

Cinsiyet, öğrencilerin öğretim elemanlarına güven algısında anlamlı fark yaratmamıştır ($t=0,242$; $p=0.81$). Öğrencilerin yaşları öğretim elemanlarına güven düzeyini belirlemede etkilidir ($F=4,13$; $p=.00$). 19 ve altı yaş grubu görüşleri ile diğer yaş grubu görüşleri farklılaşmıştır. 19 ve altı yaş grubu diğer yaş gruplarına göre öğretim elemanlarına daha fazla güvenmektedir. yaş artıka güven algısı düştüğünden yaş ile güven algısı arasında ters orantı bulunmaktadır (tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin yaşlarına göre öğretim elemanlarına güven düzeyleri ve ANOVA testi sonuçları
(Table 3. Confidence level for teaching faculty and ANOVA results according to students' ages)

Yaş Grubu	N	X*	Ss	VK	KT	SD	KO	F	p
19 ve altı yaş	166	3.31abcde	.46	GA	3.65	4	.91	4.13	.00
20 yaş	205	3.19a	.49	Gİ	230.58	1044	.22		
21 yaş	258	3.17b	.47	GN	234.23	1048			
22 yaş	193	3.15c	.45						
23 ve üstü yaş	227	3.13d	.48						
Toplam	1049	3.19e	.47						

* sütundaki aynı harflerin bulunduğu grupların görüşleri arasında anlamlı farklılaşma vardır.

Öğrencilerin sınıf düzeylerinin öğretim elemanlarına güven düzeyini etkileyip etkilemediğini kontrol etmek için yapılan ANOVA testinde sınıf düzeyinin öğretim elemanlarına güven düzeyini belirlemede etkili olduğu ($F=4,45$; $p=.00$) görülmüştür (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin sınıf gruplarına göre öğretim elemanlarına güven düzeyleri ve ANOVA testi sonuçları
(Table 4. Confidence level for teaching faculty and ANOVA results according to students' class groups)

Sınıfların	x	Ss	VK	KT	SD	KO	F	P	
1. sınıf	180	3.25a	0.46	GA	2.96	3	0.99	4.45	0.00
2. sınıf	249	3.18	0.47	Gİ	232.35	1047	0.22		
3. sınıf	290	3.23b	0.46	GN	235.31	1050			
4. sınıf	332	3.12ab	0.48						
Toplam	1051	3.19	0.47						

*Sütundaki aynı harflerin bulunduğu grupların görüşleri arasında anlamlı farklılaşma vardır.

Birinci ve üçüncü sınıf öğrencileri ile ikinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretim elemanlarına algı düzeyi benzerlik gösterirken dördüncü sınıf öğrencilerinin algı düzeyi ile birinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Üniversiteye yeni başlayan birinci sınıf öğrencileri ile daha çok alan eğitiminin yoğunlaştığı üçüncü sınıf öğrencilerin öğretim elemanlarına daha fazla güvenmesi anlamlıdır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakültelerin öğretim elemanlarına, algı düzeyini belirleme etkili olup olmadığını test etmek için yapılan ANOVA testinde öğrenim görülen fakültenin anlamlı bir fark yarattığı görülmüştür ($F=25,68$; $p=.00$). Özellikle İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin görüşlerinin diğer fakültelerdeki öğrencilerin görüşleri ile farklılaştığı

gözlenmektedir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrenciler öğretim elemanlarına "yüksek düzeyde" güvenirken diğer fakültelerinin öğrencileri "orta düzeyde" güvenmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin fakültelerine göre öğretim elemanlarına güven düzeyleri ve ANOVA testi sonuçları
(Table 5. Confidence level for teaching faculty and ANOVA results according to different faculties)

Fakülte	N	X	Ss	VK	KT	SD	KO	F	p
Eğitim Fakültesi	1803	0.04	afg	.46	GA	25.75	55.15	25.68	.00
Teknik Eğitim Fakültesi	1993	0.09	b	.43	Gİ	209.56	1045	.20	
Fen Edebiyat Fakültesi	2003	0.14	cg	.47	GN	235.31	1050		
Hukuk Fakültesi	583	0.16	d	.46					
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	267	3.48	abcde	.40					
İletişim Fakültesi	1473	0.15	ef	.48					
Toplam	10513	0.19		.47					

* sütundaki aynı harflerin bulunduğu gurupların görüşleri arasında anlamlı farklılaşma vardır.

3.3. III. Problem Cümlesine İlişkin Bulgular ve Yorum (The Findings and Interpretations Concerning the Statement of the Third Problem)

Tablo 7'de görüldüğü gibi öğrencilerin akademik başarıları ile genel güven algıları arasında "yüksek düzeyde" bir ilişki saptanmıştır. Güvenin alt boyutlarından uzmanlıkla akademik başarı arasında "yüksek düzeyde" ilişki görülürken diğer boyutlarla akademik başarı arasında "orta düzeyde" ilişki görülmüştür.

Tablo 7. Öğrencilerin öğretim elemanlarına güven düzeyi ile akademik başarıları arasındaki ilişki
(Table 7. The relationship between confidence level of students for the teaching faculty and their academic achievement)

Değişkenler	Akademik başarı
Açıklık	.25**
Dürüstlük	.22**
Güvenirlik	.19**
Uzmanlık	.32**
Yardımseverlik	.20**
Genel Güven Algısı	.34**

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı

3.4. IV. Problem Cümlesine İlişkin Bulgular ve Yorum (The Findings and Interpretations Concerning the Statement of the Fourth Problem)

Güven algısının öğrencilerin akademik başarısını yordamasına yönelik regresyon analizi sonuçları tablo 8'de verilmiştir.

Güven algısı, öğrencilerin akademik başarılarının önemli bir yordayıcısıdır ($R=0,343$, $R^2=0,118$, $p<.00$). güven algısı öğrencilerin akademik başarılarının %12'sini açıklamaktadır (Tablo 8).

Tablo 8. Güven algısının öğrencilerin akademik başarılarını yordamasına ilişkin basit regresyon analizi sonuçları
(Table 8. Simple linear regression analysis results concerning the prediction of students' academic achievement by confidence perception)

Model 1	Yordanan değişken; Akademik Başarı					
Yordayıcı Değişken	B	ShB	β	t	p	r
Sabit	1.222	.150		8.163	.000	
Güven algısı	.550	.046	.343	11.826	.000	.343
R= 0,343	R ² =0.118					
F(1,1049)=138,859	p=.00					

Örgütsel adaletin alt boyutlarının örgütsel güveni yordamasına yönelik regresyon analizi sonuçları tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin güvenin alt boyutlarına ilişkin algılarının akademik başarılarını yordamasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları

(Table 9. Multiple regression analysis results concerning the prediction of students' academic achievement by students' perceptions of sub-dimensions of confidence)

Model 2	Yordanan değişken: Akademik Başarı						
Yordayıcı Değişken	B	ShB	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	1.018	.174		5.848	.00		
Açıklık	.118	.028	.139	4.184	.00	.25	.13
Dürüstlük	0.06	.036	.064	1.733	.08	.22	.05
Güvenirlilik	-0.04	.047	-.036	-.961	.34	.19	-.03
Uzmanlık	.251	.046	.213	5.422	.00	.32	.17
Yardımseverlik	.227	.042	.159	5.372	.00	.20	.16
R= 0,376	R ² =0.141						
F(5,1045)=34,410	p=.000						

Tablo 9'da da görüldüğü gibi güven algısının alt boyutlarının tamamı akademik başarısının önemli bir yordayıcısıdır (R=0,376, R²=0,141, p<.01). güven algısının alt boyutlarının tümü öğrencilerin akademik başarılarının %14'ünü açıklamaktadır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t değerlerine bakıldığında güven algısının uzmanlık, yardımseverlik ve açıklık boyutlarının öğrencilerin akademik başarılarını açıklamada etkili olduğu görülürken, dürüstlük ve güvenirlilik boyutlarının akademik başarıyı anlamalı bir şekilde açıklamada etkili olmadığı görülmüştür. Yordayıcı değişken olan güven algısının alt boyutlarının öğrencilerin akademik başarılarını açıklamadaki önem sırası uzmanlık (β =0,213), yardımseverlik (β =0,159), ve açıklık (β =0,139) şeklindedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND SUGGESTIONS)

Üniversite öğrencileri, öğretim elemanlarına genel olarak "orta düzeyde" güvenmektedir. Öğrenciler, öğretim elemanlarının en çok dürüstlüğüne güvenmektedir. Bunu sıra ile uzmanlık ve güvenirlilik izlerken en az güvenilen boyutlar ise açıklık ve yardımseverliktir.

Öğrencilerin, öğretim elemanlarına güven algısında cinsiyet anlamlı fark yaratmazken, yaş faktörü güven algısında anlamlı farklılık yaratmıştır. Yaş arttıkça güven algısında düşme gözlenmektedir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfta güven algısında önemli bir etkidir. Birinci ve üçüncü sınıf öğrencileri ikinci ve dördüncü sınıf öğrencilerine göre öğretim elemanlarına daha fazla güvenmektedir. Ayrıca öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülteye göre de güven algısı farklılaşmaktadır. İktisadi ve idari bilimler fakültesindeki

öğrenciler diğer fakültelerdeki öğrencilere göre öğretim elemanlarına daha fazla güvenmektedir. Ayrıca fakültelerdeki bölümler arasında da güven algısında farklılaşmalar gözlenmiştir.

Öğrencilerin akademik başarıları ile güven algıları ve güven algısının alt boyutları arasında orta ve yüksek düzeyde olumlu doğrusal ilişki görülmüştür.

Güven algısı öğrencilerin akademik başarılarının yaklaşık %12'sini açıklamaktadır. Güvenin alt boyutlarından açıklık, uzmanlık ve yardımseverlik öğrencilerin akademik başarılarını yordamada etkili iken doğruluk ve güvenirlilik boyutları öğrencilerin akademik başarılarını açıklamada etkili olmamıştır. Güven algısının alt boyutlarından uzmanlığa güvenin birinci sırada öğrencilerin akademik başarılarını açıkladığı bunu sıra ile yardımseverlik ve açıklığın izlediği görülmüştür.

Araştırmanın sonucu öğrencilerin akademik başarılarında öğretim elemanlarının güven düzeyinin önemli olduğunu göstermiştir. Bu nedenle öğrencilerin öğretim elemanlarına güven düzeyinin artırılmasının yolları aranmalıdır. Okuldaki ilişkilerde güveni artırmak için şunlar önerilebilir:

- Öğretim sürecindeki herkesin üniversitenin, fakültenin, bölümün misyonu, vizyonu ve ana değerleriyle ilgili aktivite ve tartışmalara katılması,
- Öğretim elemanlarının öğrencilere kişisel dürüstlüğü göstermesi,
- Öğretim elemanlarının öğrencilere onların önemli olduklarını hissettirmesi,
- Öğretim elemanlarının ulaşılabilir ve açık olması ve bunu öğrencilere göstermesi,
- Öğretim elemanlarının etkili iletişimi kolaylaştıran bir model olması,
- Öğretim sürecinde öğrencilerinde karar verme sürecine katılması,
- Öğrencilerin denemelerinin kutlanması ve risk almanın özendirilmesi,
- Öğretim elemanlarının öğrencilerin görüş ayrılığı doğal karşılaması ve öğrencilere bunun değerini hissettirmesi,
- Öğretim elemanlarının eleştiriye açık olması ve öğrencilere eleştiriye özendirilmesi,
- Öğretim elemanlarının öğrencilere uzmanlığını hissettirmesi ve kaynak sağlaması,.
- Öğretim elemanlarının okula yeni gelen öğrencileri hoş karşılaması,
- Öğretim elemanlarının öğrencilerle birlikte paylaşımcı olarak çalışabilecekleri fırsatlar yaratması,
- Öğrencilere akademik yardımda bulunmak

NOT (NOTICE)

Bu araştırma Tokatta yapılan XVI. Eğitim Bilimleri Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Aryee, S., Budhwar, P., and Chen, Z.X., (2002). Trust as a Mediator of the Relationship between Organizational Justice and Work Outcomes: Test of a Social Exchange Model. *Journal of Organizational Behaviour*, 23, pp:267-285
- Atbrech, S. and Travaglione A., (2003). "Trust in public-sector senior management" *The International Journal of Human Resource Management*. 14(1), pp:76-92.

- Baier, A. C., (1986). "Trust and antitrust." *Ethics*, 96, 231-260.
- Baird, A. and St-Amand, R., (1995). "La confiance au Sein des Organisation" http://www.psc-cfp.gc.ca/publications/monogra/mono2_f.htm Erişim tarihi:2.5.2006.
- Barlow, V., (2001). Trust and the principalship. Unpublished manuscript, University of Calgary, BC. Retrieved August 19, 2003, from www.ucalgary.ca/~c11/resources/trustandtheprincipalship.pdf
- Bews, N. and Uys, T., (2001). "The Impact of Organizational Restructuring on Perceptions of Trustworthiness" Rand Afrikaans University Sociology Department Seminar Note.
- Black, S., (1997). Creating community [Research report]. *American School Board Journal*, 184(6), pp:32-35.
- Blase, J. and Blase, J.R., (2001). *Empowering teachers: What successful principals do* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Boss, R.W., (1981). "Trust and Managerial Problem Solving Revisited." *Group And Organizational Studies* 3, pp:330-41.
- Boutros, A. and Joseph, C., (2007). Building, Maintaining and Recovering Trust: A Core Leadership Competency. *The Physicianexecutive*. January • February pp:38-41.
- Brewster, C. and Railsback, J., (2003). Building trusting relationships for school improvement. Implications for principals and teachers. Portland, OR: Northwest Regional Educational Lab.
- Bryk, A.S. and Schneider, B., (2003). *Trust in Schools. A Core Resource for Improvement*. New York: Russell Sage Foundation
- Bryk, A.S. and Schneider, B., (2003). Trust in schools: A core resource for school reform. *Educational Leadership*, 60(6), pp:40-45.
- Butler, J.K., Jr, (1991). Towards Understanding and Measuring Conditions of Trust:'Evolution of a Conditions of Trust Inventory. *Journal of Management*, 17, pp:643-663.
- Butler, J.K. and Cantrell, R.S., (1984). A behavioral decision theory approach to modeling dyadic trust in superiors and subordinates. *Psychological Reports*, 55, pp:19-28.
- Büyüköztürk, Ş., (2005). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem yayıncılık.
- Coleman, J.S., (1990). *Foundations of Social Theory*, The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, MA.
- Covey, S R. (2004). *The 8th Habit: From Effectiveness to Greatness*. New York:Free Pres.
- Cummings, L.L. and Bromiley, P., (1996). The Organizational Trust Inventory (OTI), Development and validation. In R. M. Kramer, & T.R. Tyler (eds.),
- Das, T.K. and Teng B.S., (2001). "Trust, Control, and Risk in Strategic Alliances: An Integrated Framework" *Organization Studies*, 22 (2), pp:251-283.
- Das, T.K. and Teng, B.S., (1998). "Between Trust and Control: Developing Confidence in Partner Cooperation in Alliances." *Academy of Management Review* 23 (3), pp:491-512.
- Davis, J., Schoorman, F.D., Mayer, R., and Tan, H., (2000). *Trusted Unit Manager And Business Unit Performance: Empirical*

Evidence Of A Competitive Advantage. Strategic Management Journal 21, pp:563-576.

- De Dreu, C., Giebels, E., and Van De Vliert, E., (1998). Social Motives And Trust In Integrative Negotiation: The Disruptive Effects Of Punitive Capability. Journal Of Applied Psychology.83, pp:408-423.
- Deutsch, M., (1958). Trust and suspicion. Journal of Conflict Resolution. 2, pp:265-279.
- Diffie-Couch, P., (1984). "Building A Feeling of Trust In The Company" In Supervisory Trust. 29, pp:26-31.
- Dirks, K.T. and Ferin D.L, (2002). Trust in Leadership, Meta-Analytic Findings And Implications For Research And Pravtice, Journal Of Applied Psychology, 87, (4), pp:611-628
- Dirks, K.T., (1999). The Effects Of İnterpersonal Trust On Work Group Performance. Journal Of Applied Psychology.84 pp:445-455.
- Earley, P C., (1986). Trust, Perceived İmportance Of Praise And Criticism, And Work Performance: An Examination Of Feedback İn The United States And England. Journal Management 12, pp:457-473.
- Ertan, B., (2004). İşletmelerin örgütsel güven ve sosyal sorumluluk anlayışları üzerine bütünleşik kurumsal iletişim yönlü bir araştırma. (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Esmer, Y., (1999). Devrim, Evrim, Statüko: Türkiye'de Sosyal, Siyasal ve Ekonomik Değerler. İstanbul: TESEV Yayınları, No:7.
- Fairholm, G.W., (1994). Leadership and The Culture of Trust. Westport: Praeger.
- Friedlander, F., (1970). The Primacy Of Trust As A Facilitator Of Further Group Accomplishment. Journal Of Applied Behavioral Science. 6, pp:387-400.
- Frost. T.. Stimpson. D. V.. & Maughan. M. R. C. (1978). Some correlates of trust. Journal of Psychology. 99, pp:103-108.
- Fukuyama , F., (2000). Güven , (Çev : Ahmet Buğdaycı) Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Gambetta, D., (1988). Can we trust trust? In D. Gambetta (Ed.), Trust, Making and breaking cooperative relations (pp. 213-238). New York, Basil Blackwell.
- Goddard, R.D., Tschannen-Moran, M., and Hoy, W.K., (2001). "A Multilevel Examination of The Distribution and Effects of Teacher Trust in Students and Parents in Urban Elementary Schools." Elementary School Journal, 102 (1), pp:3-17.
- Gordon, S.P., (1991). How to help beginning teachers succeed. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Gould-Williams J., (2003). The importance of HR practices and workplace trust in achieving superior performance:a study of public-sector organizations.Human Resource Management. 14, pp:28-54
- Günaydın, S.C., (2001). İşletmelerde örgütsel adalet ve örgütsel güven değişkenlerinin politik davranış algısı ve işbirliği yapma eğilimine etkisini inceleyen bir çalışma . (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hoffman, J., Sabo, D., Bliss, J., and Hoy, W.K., (1994). "Building a Culture of Trust." Journal of School Leadership, 4, pp:484-501.

- Hosmer, L.T., (1995). Trust: The Connecting Link Between Organizational Theory and Philosophical Ethics, *Academy of Management Review*, 20, pp:379-403.
- Hoy, W.K. and Kupersmith, W., (1985). The meaning and measure of faculty trust. *Educational and Psychological Research*, 5, pp:1-10.
- Hoy, W.K. and Tschannen-Moran, M., (2003, in press). "The Conceptualization and Measurement of Faculty Trust in Schools: The omnibus T-Scale." In W.K. Hoy & C.G. Miskel, *Theory and Research in Educational Administration*. Information Age Publishing: Greenwich: CT
- Hoy, W.K. and Tschannen-Moran, M., (1999). "Five Faces of Trust: An Empirical Confirmation in Urban Elementary Schools." *Journal of School Leadership*, 9, pp:184-208.
- Huff, L. and Kelley, L., (2003). Levels of organizational trust in individualist versus collectivist societies: a seven-nation study. *Organization Science*, 14 (1), pp:81-90.
- Hurst, D.K., (1984). "Of Boxes, Bubbles and Effective Management." *Harvard Business Review*. 62, pp:78-88.
- Johnson-George, C. and Swap, W., (1982). Measurement Of Specific Interpersonal Trust, Construction And Validation Of A Scale To Assess Trust In A Specific Other. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 43, pp:1306-1317.
- Jones, G.R., (1998). The Experience and Evolution of Trust: Implications for cooperation and Teamwork. *Academy of Management Review*, 23 (3).
- Kegan, D., A. Rubenstein. (1973). Trust, Effectiveness, And Organizational Development: A Field Study In R&D. *Journal Of Applied Behavioral Science*. 9, pp:498-513.
- Kimmel, M., Pruitt, D., Magenau, J., Konar-Goldband, E., and Carnevale, P., (1980). Effects Of Trust, Aspiration, And Gender On Negotiation Tactics. *Journal Of Personality And Social Psychology*. 38, pp:9-22.
- Klimoski, R.J. and Karol, B. (1976). The Impact Of Trust On Creative Problem Solving Groups. *Journal Of Applied Psychology*. 61, pp:630-633.
- Kramer, R.M. and Tyler, T., (Eds.) (1996). *Trust in organizations*. Thousand Oaks: Sage.
- Lambert, E., (2003). Justice in corrections: An exploratory study of the impact of organizational justice on correctional staff. *Journal of Criminal Justice*, 31(2), pp:155-168.
- Larzelere, R. and Huston, T., (1980). The Dyadic Trust Scale: Toward Understanding Interpersonal Trust In Close Relationships. *Journal Of Marriage And The Family*, 42, pp:595-604.
- Lein, L., Johnson, J.F., Jr., and Ragland, M., (with Anderson, K., Asera, R., Ginsberg, M., et al.). (1997). *Successful Texas schoolwide programs: Research study results, school profiles, voices of practitioners and parents*. Austin, TX: University of Texas, Charles A. Dana Center. (ERIC Document Reproduction Service No. ED406084).
- Lewicki, R.J. and Bunker, B.B., (1996). *Developing and Maintaining Trust in Work Relationships, Trust in Organizations: Frontiers of Theory and Research*, der. R.M.Kramer ve T.R.Tyler, 114-140, Sage Publications, London.

- Mayer, R.C., Davis, J.H., and Schoorman, F.D., (1995). "An Integrative Model of Organizational Trust." *The Academy Of Management Review*, 20, pp:709-734.
- McKnight, D.H., Cummings, L.L., and Chervany, N.L., (1995). *Trust Formation in New Organizational Relationships. Information & Decision Sciences Workshop, Working Paper, University of Minnesota.*
- Meier, D., (2002). *In Schools We Trust: Creating Communities of Learning in an Era of Testing and Standardization*. Boston: Beacon Pres.
- Mellinger, G., (1959). *Interpersonal Trust And Communication. Journal Abnormal Social Psychology* 52, pp:304-309.
- Mishra A K., (1996). *Organizational Responses to Crisis: The Centrality of Trust. In R.M.Kramer & T.R.Tyler, Trust in Organizations: Frontiers of Theory and Research. 261-287, Thousand Oaks.*
- Mishra, J. and Morrissey, M.A., (1990). "Trust in Employee/Employer Relationships, A Survey Of West Michigan Managers." *Public Personel Management*, 19 (4), pp:443-463.
- Nyhan, R.C., (2000). *Changing The Paradigm Trust and Its Role in Public Sector Organizations. American Review Of Public Administration*, Vol. 30 No. 1, pp:87-109
- O'reilly, C., (1978). *The Intentional Distortion Of Information İn Organizational Communication: A Laboratory And Field Investigation. Human Relations* 31, pp:173-193.
- O'reilly, C. and Roberts, K.H., (1974). *Information Filtration İn Organizations: Three Experiments. Organ. Behavior Human Performance* 11, pp:253-265.
- Oldham, G., (1975). *The İmpact Of Supervisory Characteristics On Goal Acceptance. Academy Of Management Journal* 18, pp:461-475.
- Parlar Yılmaz. A., (2003). *Hastanelerde ekip çalışmasının performansını etkileyen faktör olarak güven-güvensizlik. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*
- Porter, T. and Lilly, B., (1996). *The Effects Of Conflict, Trust, And Task Commitment On Project Team Performance. Internat. Journal Conflict Management* 7, pp:361-376.
- Rempel, J.K., Holmes, J.G., and Zanna, M.P., (1985). *Trust in Close Relationships. Journal of Personality and Social Psychology*, 49, pp:95-112.
- Rindfleisch, A., (2000). *Organizational Trust And Interfirm Cooperation: An Examination Of Horizontal Versus Vertical Alliances. Marketing Letters* 11 (1), pp:81-95.
- Rich, G., (1997). *The Sales Manager As A Role Model: Effects On Trust, Job Satisfaction And Performance Of Salespeople. Journal Academy. Marketing Science* 25, pp:319-328.
- Roberts, K. and O'reilly, C., (1974). *Failures İn Upward Communication İn Organizations: Three Possible Culprits. Academy Of Management Journal* 17, pp:205-215.
- Robinson, S., (1996). *Trust And The Breach Of The Psychological Contract. Administrative Science Quarterly*. 41 pp:574-599.
- Rolland, N. and Chauvei, D., "Knowledge Transfer in Strategic Alliances," in Despres, C. and Chauvei, D. (eds.). *Knowledge Horizons: The Present and the Promise of Knowledge Management*, Boston: Butterworth Heinemann, pp:225-236.

- Rotter, J.B., (1967). "A New Scale for the Measurement of Interpersonal Trust," *Journal of Personality*, 35, pp:651-665.
- Ruppel, C.P. and Harrington, S.J., (2000). "The Relationship of Communication, Ethical Work Climate, and Trust to Commitment and Innovation" - *Journal of Business Ethics*, Vol. 25 (4).
- Schurr, P., Ozanne, J., (1985). Influences On Exchange Processes: Buyers' Preconceptions Of A Seller's Trustworthiness And Bargaining Toughness. *Journal Consumer Res.* 11 pp:939-953.
- Sebring, P.B. and Bryk, A.S., (2000). School leadership and the bottom line in Chicago. *Phi Delta Kappan*, 81(6), pp:440-443.
- Sergiovanni, T.J., (1992). *Moral leadership - Getting to the heart of school improvement*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Shaw, R.B., (1997). *Trust in the balance, Building successful organizations on results, integrity, and concern*. San Francisco, Jossey-Bass.
- Shih, Y.Z., (2005). *Does trust Matter: The Determinants And Impacts of Inter-organizational Trust*. Ming Chuan University.
- Smith, J. and Barclay, D., (1997). The Effects Of Organizational Differences And Trust On The Effectiveness Of Selling Partner Relationships. *Journal Marketing* 61 pp:3-21.
- Sonnenburg, F.K., (1994). *Managing With A Conscience* New York: Mcgraw-Hill.
- Tam, T., Coote, L., and Forrest, E., (1999). "An Investigation into the Antecedents of Long-Term Orientation in Chinese Business Relationships, ", "The Third International Symposium on Multinational Business Management- The 21st Century Global Corporation," Nanjing, China, Dec. 10-12, 1999. 20pps
- Tschannen-Moran, M., (2001). "Collaboration and The Need For Trust." *Journal of Educational Administration*, 39 (4), pp:308-331.
- Tschannen-Moran, M., (2003, in press). "Fostering Organizational Citizenship: Transformational Leadership and Trust." In W.K. Hoy & C.G. Miskel, *Theory and Research in Educational Administration*. Information Age Publishing: Greenwich: CT
- Tschannen-Moran, M. and Hoy, W.K., (1998). Trust in schools: A conceptual and empirical analysis. *Journal of Educational Administration*, 36(3/4), pp:334-352.
- Wech, B.A., (2002). "Trust Context, Effect on Organizational Citizenship Behavior, Supervisory Fairness, and Job Satisfaction Beyond the Influence of Leader-Member Exchange." *Business & Society*, 41(3).
- Zaheer, A., Mcevily, B., and Percone, V., (1998). "Does Trust Matter? Exploring The Effects Interorganizational And Interpersonal Trust" On Performance Organization Science, 9, pp:141-159
- Zand, D.E., (1972). "Trust and Managerial Problem Solving," *Administrative Science Quarterly*, 17, pp:229-239.